

Τό έν τῇ Μήσφ Χίψ θαῖμπο ὑπό τῆς
Αγίας Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς τὴν
I4ην Ὀκτωβρίου I442.

Ιωάννου Μ. Ἀνδρεάδου,
ἀρχιμανδρίτου: 'Ιστορία
τῆς ἐν Χίψ Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας, 'Αθῆναι
1940, μέρος Α' σ.69-72

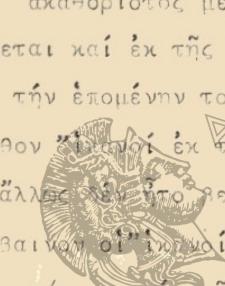
Κατά τὸν θέσιν "Παλαιόλαστρον" τῆς νήσου Χίου ὑπάρχει μέχρι σήμερον ἐκ παλαιοτάτων χρόνων πικρός ναός, ἐπ' ὄνδυστι τῆς Αγίας Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, τῆς ἔορταζομένης τὴν 26ην Ἰουλίου, ἐν τίνι κώμῃ τῆς Ρώμης νενυηθέσης ἐκ γονέων εἰσεβῆν Ἀγάθωνος καὶ Πολιτείας μαρτυροσάσης ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀντωνίου, τοῦ Εὐ- περοῦς ἐπικαλούμενου, τῷ I40 μ.Χ. Ὁ ναὸς ὅπερας πυρποληθείς κατά τὸν τροιλεράν ἐπανάστασιν τοῦ 1822 ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς τά ἐκ τῆς πυρακατᾶς λείψανα ἐπὶ τῶν σωζομένων τοίχων αὐτοῦ ἐμαρτύρουν, ἀνφοροῦμένη ἐπ' εσχάρων τὸ I914 ἐπὶ Μητροπολίτου Χίου Ἱερωνίου, οροντίδι καὶ ἐπιστατικοῦ μητροπολίτου, ἐξόδων εἰσεβῶν τίνων χριστιανῶν σινιπηξάντων. Αδελφός τοῦ ναοῦ τοῦ ουτόρησιν καὶ καλλιέργειαν αὐτοῦ, ἐγκαινιασθείς δέ λειτουργοῦσαν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ, ὡς πανσφέρει ἡ παράδοσις, τῷ I442, Ὀκτωβρίου I4 ἐσ.έρας, ἐνέστη τὸ ὄκόλουπον θαῖμα, ὑπὸ τῆς ρηθείσης Ἀγίας καὶ οὐχί, ὡς διάφοροι ἐκδόται τοῦ Νέου Λειμωναρίου ἐσφαλμένως ἀναφέρονται, ὅτι δῆμεν τοῦτο ἐπεπελέσθη ὑπὸ τῆς ἐπέρας συνωνύμου Αὐτῆς ^{Ἀστίας} Παρασκευῆς τῆς ἐξ Ἐπιχατῶν τῆς Θράκης ὀριωπένης, ἐν πατέρων βίον διατητικόποτον κατά τὸν IZ' ή IH' αἰῶνα, ὅτε καὶ ^{πιττεῖ τὸν οὐρανόν} πεδήμησε εἰς Κύριον. Τὸ ιερόνταῦτῆς λείψανον σώζεται ^{πιττεῖ τὸν οὐρανόν} τὸ Ιάσιον τῆς Μολδαβίας ἐν Ρουμανίᾳ, διωρηθέν τῷ I789 ὑπὸ τοῦ Πα- πριάρχου Κωνσταντίνου πόλεως Νεοφύτου τοῦ Z' (I789-94) εἰς τὸν τόπον ἡγειόνα τῆς Μολδαβίας, καὶ τιμᾶται μενάλως παρά τοῖς Ρουμά- νοις.

"Οτι δέ οἱ διάφοροι ἐκδόται τοῦ Νέου Λειμωναρίου ἀθασανίστως πως ἔμραπον, διντιμράφυντες ἀλλήλους, ἀπόδειξις σασῆς εἶναι, ὅτι ἡ μὲν Ἀγία Ὁσιομάρτυρος Παρασκευή, ἡ ἐκ Ρώμης, ἡκμασεν, ὡς εἴπο-

μεν, τό I40 μ.Χ., ή δέ ἐξ Ἐπιβατῶν τῆς Θράκης συνώνυμός κατά τάς ἀρχάς τοῦ ΙΖ' ή ΙΗ' αἰῶνος, ὅτε τό περί οὗ πρόκειται θαῦμα εἶχεν ἥδη γίνει.

Κατ' ἄλλην δέ παράδοσιν τό περί οὗ ὁ λόγος θαῦμα συνέβη οὐχί ἐν τῷ ἐν Παλαιοκάστρῳ ναῷ, ἀλλ' εἰς τόν ἄλλοτε παρά τήν παραλίαν τοῦ Κάπω Αίγιαλοῦ ὑπάρχοντα ἔτερον ναόν τῆς Ἀγίας Οσιομάρτυ-

ρος Παρασκευῆς, παρά τήν οἰκίαν τοῦ Μιλτιάδου Ν. Τζούρου, καὶ στήσαντος ἐν αὐτῷ λυχνοστάσιον εἰς μαρτύριον ὑπάρχεως αἴτοι ἄλλοτε ναοῦ. Ἀλλ' ὅτι ὁ περί οὗ ὁ λόγος ναός ἔκειτο παρά τήν παραλίαν

τῆς Θαλάσσης, ἀλλ' ἀκαθόριστος μέχρι σήμερον ἀκριβῶς ὁ τόπος ὅπου ἔκειτο, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς οφράσεως τῆς ἐν τῷ Νέῳ Δειπνωναρίῳ ἀγαφεροιμένης, ὅτι τήν ἐπομένην τοῦ θαύματος κατά τήν ἀκολουθίαν τοῦ Ὁροφού προσῆλθον "τίσαις ἐκ τοῦ κάπω μέρους τῆς πόλεως" (I) εἰς αὐτόν, διότι ἄλλοτε τὸ θεβαῖος δινατόν ὡς ἐκ τῆς μενομένης πλημμύρας νά μετέβαινον οἱ Ἰωνοί οἵτοι εἰς τόν ἐν Παλαιοκάστρῳ ναόν, ὅστις εὑρίσκεται μετράν τῆς πόλεως καὶ ἐπί υψηλοῦ μέρους.

Ο Κωνστ. Συνορός (2) συνσέρει ὅτι, μετά τό τελεσθέν θαῦμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τήν I4ην Ὀκτωβρίου I442, οἱ χῖοι εὐγνωμονοῦντες ἔκτισαν νέαν ναόν αὐτῆς κάπω εἰς τό χεῖλος τῆς θαλάσσης, ἀκμάζοντα καὶ ὅλη τήν γενουακρατίαν, καὶ μόνον "ἀφοῦ ὁ τόπος ἐπέρασεν εἰς ἄλλην ἐξοισίαν ἐμετεραλήθη... καὶ ὁ θεῖος ναός ἔκεινος εἰς... βέβηλον ἔργαστήριον, καπώς φεύγεται τήν σήμερον... εἰς ἔκεινους ὅποι τόν ἡξεύροιν", κατά τήν ἀσήμησιν τοῦ Βιογράφου τῆς Οσίας (3).

Ο αὕτης ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι δὲ ναός αὗτος εἶναι εἴτε ἐντός τοῦ χώροτ

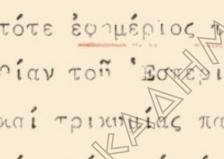
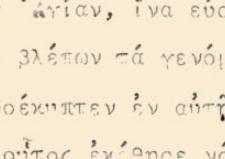
I Ἀθαγασιάδου Βασ. Νέον Λειμωνάριον. Ἐν Χίῳ, 1913, σ. 101. Μιχάλου Αμβροσίου. Νέον Χιακόν Λειμωνάριον. Ἐν Αθήναις, 1930, σ. 44-51.

2 Συνορός Κ. Ἰστορία τῆς νήσου Χίου. Ἀθήνησιν, 1937. Τυπογραφεῖον "Πηρόσ" σ. 243.

3 Νέον Λειμωνάριον. Ἐκδοσίες Αθηνῶν, σ. 355.

ἔνθα εἶναι ἔκτισμένη ἡ ἀντικρύ τοῦ γραφείου τῶν φάρων οἰκία τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς Βιβλιοθήκης Κοραῆ Μιχάλη Κουκαπαντελῆ, τήν σήμερον δέ ἴδιοκτησίσ τοῦ λοικῆ φαγαλιοῦ, εἴτε παραπλεύρως αὐτῆς ἐντός τοῦ βαρείου πουρκειουᾶ νεκροπαθείου, εἰς τοῦ ὄποιον τήν ταλαιάν θύραν, τήν μέχρι τοῦ 1881 σφραγίδην, ὑπῆρχεν ἐπίτηδες τετράγωνος ὅπῃ πιεπά κινθήλας, τήν ὃποιάν ἐφρόνπιζον πέριξ τοῦ σχήτων πῶν ἡμερῶν νά ἀνάπτωσιν οἱ παροικοῦντες Ὁρούσιοι. Ἐλέγετο δέ ὑπό τῶν πάπιων, ὅτι ἀκριβῶς ὅπου σῆμερον εἶναι τό γραφεῖον τῶν φάρων καὶ ἡ οἰκία τῆς οἰκιγνείας Στεφάνου Χαλλιορῆ ἐνάνη ἡ Κυλογραῖα σαρώνυμα τήν θάλασσαν.

Ο ἕτερος πῦνος ναῶν, ὁ καί ἡγελότερος καί μενηγές, εἰς ὃν ἔφασεν ἡ ἐκμανεῖσα πότε ηλασσα, εἶναι ὁ τοῦ Χριστοῦ, ὁ δέ νομιζόμενος παός τῆς Οσίας Ιαρασκεινῆς εἰς τῷ ὁδὸν Αιτροπόλεως, ὃπου ἡ οἰκία Μιλτιάδου Τζανέου, μεχαριτωμένης.

Ἄει διηγέρεται, λοικόν, ἐμῷ τῷ Νέῳ Λειμωναρίῳ, (I), τήν Ι4ην οκτωβρίου 1442 ἐσπέρας οὐρανοῦ ἐν Χίψ τοιαύτη πενάλη καταιγίς, ώστε ἐπὶ πολλάς ὥρας ἐβρέχεν ἀκαπαπάσιος. Κατ' αἵτην μετέβη ὁ τότε ἐφαμέριος ρυμένιος ναοῦ Ἀμβρόσιος, ἵνα έάλῃ τήν ἀκολουθίαν τοῦ Σωτερίνοι. Οιποὶς ἀποκλεισθείς ἐνεκτὸν τῆς πολιυρού Βροχῆς καὶ τριαντάμες παρέμεινεν ἐν τῷ ναῷ προσευχόμενος καὶ παρακαλῶν τὸν Θεόν καὶ τὴν Ἀγίαν, ἵνα εὐσπλαγχνισθῇ τὸν λαόν τῆς νήσου καὶ τοῦτο διότι, βλέπων τά γενόμενα, προεμάντεισεν ὅτι μεγάλη καταστροφή πά προέκινετον ἐν αὐτῷ. Κατόπιν λοιπόν πολιυρού προσευχῆς κεκοποιούμενος οἵτος ἐκόπησε νά ἀναπαυθῆ, σὰλλα καπελήφη ὑπό τίπνου καὶ μετ' ὀλίγων ὥρων εἶδεν ἐν ὀνείρῳ, ὅτι ἦνοιεν ἡ στέγη τοῦ ναοῦ καὶ ἐκαίνετο μὲν ὁ οὐρανός, ἐντός τέ ωπεινοτάτου συννέφους εἶδε μίαν σεμνοτάτην μυναῖκα, ἡ ὃποία εἶχεν ὑψωμένας τάς χεῖρας, ὡσεὶ νά προσηύχετο, καὶ τῷ ἐφώναζεν: "Αμβρόσιε μή φοβοῦ

έγώ είμαι ή 'Οσιοι μάρτυς Ηαρασκενή καί σέ βεβαιῶ ὅτι ἐσώθη ἡ πατρίς σου'. Ο ιερεὺς Ἀμβρόσιος ἐγερθείς μετά φόβου εἶδεν ὅτι ἡ βροχή ἔκόπσοεν, ώς καί ἡ τρικυμία, καί ἥρχισε μετά μεγέλης του χαρᾶς νά ψάλλῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὅρερου. Εἰς ταύτην προσῆλθον Ιωαννοί, ἐξ εὐλαβείας βεβαίως, ἐκ τοῦ κάτω μέρους τῆς πόλεως, οἵτινες ἄμα ἦκοψαν τὸ θαῖμα ^{υπό} τοῦ Ἀμβροσίου προέβησαν εἰς λιτανείαν, εύχαριστοι γεννητες καί διξολογοῦντες τὸν Θεόν. Καί, ὃ τοῦ θαύματος, ἡ πλημμυροῦσα τὴν πόλιν τῆς Λίου θάλασσα ἐστράφη εἰς τὰ ὅπισα ἀπότοιως, ἡ δέ νῆσος ἐσώθη ἐκ βεβαιοτάτου κινδύνου.

"Εντοτε, εἰς ἀνάμινησιν τοῦ γενομένου τούτου θαύματος, καθιερώθη νά τεληται κατά τὴν Ι4ην Ὁκτωβρίου λειτουργία, καθ' ᾧν ψάλλεται ἡ ἐπί τούτῳ συνταχθεῖσα ~~τελέ~~ ἀκολουθία ὑπό Ἀθανασίου τοῦ Ηαρίου καί ἐν τῷ Νέῳ λειτουργῷ επειργομένη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ